

Onze bibliotheek en „als we nu eens“

Op de inkomsten onzer Bibliotheek worden allerlei blikken geslagen (om een veelgebruikte uitdrukking te bezigen van sommige oefenaars uit de vorige eeuw, die deswege blikslagers geheten werden): blijde en dankbare blikken, soms ook begerige. Laatstbedoelde blikslagers komen dan wel eens voor de dag met een of ander plannetje, om inplaats van voor onze Bibliotheek, een min of meer aanzienlijk deel van die „vette buit“ te bestemmen voor een of ander doel, dat ook zo heel nodig moet bereikt worden: daar in Kampen hebben ze al zoveel boeken, en er is al zoveel geld aan besteed, het wordt langzamerhand welletjes.....

Dat is het ogenblik voor het oplaten van een „als we nu eens“-vliegertje.

Het laatste proefballonnetje, dat mij onder 't oog kwam (ik geloof dat het, welgeteld, nummer 5 is) was dat van een broeder die veel houdt van degelijke preken en mede daarom van degelijke domine's, en die nu 50 pct. van onze inkomsten wil bestemmen voor de bibliotheken van a.s. predikanten — andere kerkelijke bladen buiten de kerkbode waarin hij schreef werden verzocht, dit over te nemen.

Ja, ja, maar, m'n lieve mensen!

Zeker, zeker, dit voorstel van die bestbedoelende broeder, daar zit wat in.

Maar er is veel meer, dat er niet in zit.

Mag ik eens enkele voor de hand liggende dingen noemen?

Primo: dit voorstel komt zo ineens uit de lucht vallen, plotseling, zonder enige voorafgaande inleiding, zonder nader overleg, zonder iets ook dat kon doen vermoeden, waarschijnlijk kon doen zijn. Ik zou zo willen opmerken: behoorlijk ware geweest, als de voorsteller zich eerst eens, laat ons zeggen, tot de bibliothecaris gewend had, met de vraag: hoe staat het eigenlijk met die boekery van Broederweg 15? Hoeveel zijn we daarmee? Ik dacht, dat zoiets toch wel op z'n plaats geweest was. Nu bevindt genoemde functionaris zich zo ongeveer in de positie van een aannemer, die naar een bepaald bestek een gebouw heeft op te trekken en, met het heilwerk bezig zijnde, de kans loopt, dat hij de helft van de heipalen zonder voorafgaande kennisgeving aan z'n neus ziet voorbijgaan. Of in de positie van die burger, van wie ik eens las, op wie de sergeant-instructeur in de ruwe oude tijd doelde, toen hij de troep wat „vormen en manieren“ wilde bijbrengen: „Mannen, als een soldaat met een burger in een bierhuis twist krijgt, dan drinkt hij bedaard zijn bier uit, en gaat naar huis. Jansen, wat doe je nu, als je met een burger in een bierhuis twist krijgt?“ Jansen: „Dan drink ik bedaard zijn bier uit en ga naar huis“.

Wel leuk van die soldaat.

Maar minder leuk voor die burger.

En 't komt iemand wel wat vreemd voor, als hij de helft van zijn portie zo kalmjes, bedaardweg, door een ander ziet inpalm.

Secundo: Heel deze actie gaat uit van een Dames-comité, dat vrijwillig zich belast heeft met dit prachtige werk, en dat van meet af een bepaald doel zich voor ogen gesteld heeft. En onze kerkleden hebben zich met enthousiasme aan dit plan gewonnen gegeven. Gaat het nu aan, om à bout portant deze doelstelling goeddeels te verleggen, zonder het Damescomité daarover te raadplegen of daarin enigszins te erkennen?

Tertio: Wie belet een ander, terug te grijpen naar proefballonnetje 1 tot 4, of nummer 6 op te laten? Wie zal dan uitmaken, wat vóór gaat, en het meest nodig is? Of wat zal 't eind zijn, als ze alle 5 of 6 eens de hoogte ingaan?

Quarto. De voorsteller kan weten, dat, wil de Bibliotheek enigszins op de hoogte blijven, of liever: komen, de thans aanwezige boekenschat, hoe dankbaar we ook zijn, volstrekt onvoldoende is. Herhaaldelijk is dezerzijds gepubliceerd, dat we met onze Bibliotheek nog maar in de kinderschoenen staan. Ik oordeel niet, hoeveel buizen, stangen, pijpen, zuigers enz. er nodig zijn om de machinekamer van een stoomboot behoorlijk te laten functioneren, of hoeveel draadjes er in een telefoon-tocstel aanwezig moeten zijn. Ik heb er geen kijk op. Maar 't stemt wat minder prettig als buitenstaanders niet slechts een bepaald oordeel hebben over de benodigde omvang van een Bibliotheek als de onze, maar aanstonds ook rechtstreeks ingrijpen in haar voedingsbronnen.

Quinto: Voorsteller bereikt zijn doel niet, als hij alleen voor de studenten een bibliotheek wil. Ook tal van jonge domine's hebben te weinig boeken. Hoe groot is het gezamenlijk getal van hen, die voor het plan in aanmerking komen? Ik weet het niet. Stellen we eens: 150. Dan krijgt ieder gedurende enkele jaren f 60. —..... als de inkomsten op peil blijven. Voorsteller verwacht bij aanvaarding van zijn plan vermeerdering van inkomsten. 't Is mogelijk. Maar feit is, dat de inkomsten thans zijn in dalende lijn. En nu dacht ik, dat als een student predikant wordt, het uitnemend is, dat de kerk, die hem beriep, zo nodig ook denkt aan zijn boekenkast. Maar dat is een zaak van die plaatselijke kerk. Voor een gemeente van zeg 200 zielen betekent f 60 per jaar een bedrag van ruim

1/2 cent per week per hoofd. Moet daarvoor een speciale landelijke actie ondernemen?

Sexto: Zouden we voorlopig de „als we nu eens“-plannetjes niet opbergen? Kampen heeft aller steun nog zo hard nodig. En hoe meer de Bibliotheek zich uitbreidt, des te beter kunnen we voldoen aan de aanvragen van domine's, die uit de Bibliotheek boeken ter leen vragen. Mag ik haar in uw aller daadwerkelijke belangstelling aanbevelen? Misschien mag ook ik verzoeken: „andere kerkelijke bladen...“ enz. P. D.

* Brochures de Bondt-Weggemans

Prof. Dr A. de Bondt schreef in „De Bazuin“ onderstaande recensie over het postume geschrift van Prof. Dr S. Greijdanus, Heilige Geschiedenis, uitgave Oosterbaan & Le Cointre, Goes, 1951:

Prof. Greijdanus is jarenlang hoogleraar geweest aan onze Hogeschool, heeft zich daar geopenbaard als een hard werker en als een uitnemend exegeet.

Dit moeten ook de mensen in onze Kerken bedenken, als ze soms dit geschrift van Prof. Veenhof, die de Heilige Geschiedenis van Prof. Greijdanus uitgeeft, in handen krijgen. Het is jammer, dat de ellenlange inleiding (51 pag.) dit werk gedegradeerd heeft tot een propaganda-geschrift voor de Vrijgemaakten. Deze studie over de Heilige Geschiedenis vind ik één van de minst geslaagde werken van Prof. Greijdanus. Maar met een overledene gaan we niet polemiseren. Toch prikkelt de critiekloze aanvaarding door Prof. Veenhof van alles, wat Prof. Greijdanus leerde, onwillekeurig tot verzet. De Weggemans en ondergetekende hebben tijdens het leven van Prof. Greijdanus zijn geschriften in verband met de Synodebesluiten nauwkeurig geanalyseerd en sterk gecritiseerd. Noch Prof. Greijdanus, noch iemand anders heeft ons betoog weerlegd.

De adoratie van Prof. Veenhof en zijn critiekloze instemming is alleen maar verbazingwekkend.

Degenen, die Prof. Greijdanus zeer hebben leren waarderen als exegeet, zoals ondergetekende, zullen zijn commentaren in ere houden. Daarin vinden en vinden we de eerlijke exegeet. Van wie elke theoloog leren kan.

Tot zover de „recensie“.

Nu zullen we niet al te veel werk maken van die eerste volzin. Want dat die niet juist is, staat voor ons vast. Stond ook voor Greijdanus vast. Drie van de toenmalige docenten (Greijdanus, Dam, Schilder) hebben zich geresoliseerd, dat ze benoemd waren aan een School, die tot taak had, te doceren op de basis van Schrift en Drie Formulieren van Enigheid. Later hebben onbevoegden die School willen veranderen, door ze te binden aan wat: a) onverbodbaar en onjuist was: de combinatie Schrift-Drie Formulieren en zestien puntjes. Die verandering hebben die drie niet aanvaard; ze hebben dus de oude School voortgezet volgens de ondertekeningformule; en ze hebben haar bewaard voor de wetenschappelijke blunder, te denken, dat men in staat zou zijn niets te leren, dat niet helemaal klopte met die zestien puntjes plus de Drie Formulieren. Niemand is daartoe in staat; en de pertinente tegenspraak, die ook in Dr de Bondt's kring tegen die zestien puntjes vernomen is, bewijst, dat die drie docenten gelijk hebben gehad. Kortom: aan de instelling, die Dr de Bondt „onze“ Hogeschool noemt, is ook Greijdanus nooit verbonden geweest. Hij bleef waar hij was — en dat hebben de kerken erkend, die hem zijn blijven ontvangen, ook na zijn duidelijke „neen“ tegen die zestien puntjes, waarover steeds meerderen zich generen.

Wat de recensent zegt aan het adres van collega Veenhof blijft rusten. Wie van „adoratie“ spreekt, mag het 'n tikje ruwer zeggen dan de collega-exegeet van Dr de Bondt aan Oudestraat 6 (die collega sprak van een welhaast gecanoniseerde Greijdanus), het is er niet minder onwaar en grof om. Verontwaardiging over het doen ener synode, die zich — zoals ik Zondag in 'n preek over het 9e gebod hoorde — aan het negende gebod vergreep (en ook aan het vijfde: gedelegeerden eerden hun delegatoren niet meer), en die toch Greijdanus „voorniste“ wegens openbare grove zonde tegen het vijfde en negende gebod, — deze verontwaardiging over zo'n synode is nog geen adoratie van de gevonniste. Alexander Stein spreekt in zijn brochure „Adolf Hitler, Schiller der 'Weisen von Zion“ in III, 5, over: „Die Umkehrung der Weltgefahr“. Hier is „Umkehrung der Kirchengefahr“. Intussen — al zou (des neen!) Prof. Veenhof een postuum boek over de Heilige Geschiedenis (waarin een biografie van de auteur op haar plaats was) hebben doen uitlopen op een propaganda-geschrift voor de „Vrijgemaakten“ (hoewel het geschrift zelf er geen woord over rept), dan heeft Prof. de Bondt de recensie doen uitlopen op een propaganda-stukje voor de anti-vrijheids-campagne. In het onderstelde geval waren die twee dus „quitte“.

Maar we zien ineens, dat Prof. de Bondt in de naïeve mening verkeert, dat niemand zijn brochures (geschreven in bond met de Weggemans) heeft weerlegd. Wij menen, dat ze allang weerlegd zijn — in ettelijke artikelen, ook al grepen die andere auteurs bij hun jasje.

Maar nu Prof. de Bondt meent, dat hij en de W. niet weerlegd zijn, willen we nog wel eens — bij stukjes en beetjes — er eens wat van gaan zeggen. Niet te veel tegelijk, opdat het niemand vervelle, als 't allemaal tegelijk kwam.

We beginnen dus. Voor de voet op.

1. In I, 6 staat: „de synode achtte het niet oorbaar, in de tijd toen Prof. Schilder door zijn gevangenschap niet aanwezig kon zijn, deze materie (der meningsverschillen) in behandeling te nemen“. Dat is onjuist. Ze was niet eens klaar. Maar de commissie — die nog druk aan het werk was — is wel degelijk voortgegaan tijdens Schilder's gevangenschap. Voorzitter: dr W. A. v. Es. Een der leden: prof. dr J. Riddertbos.

2. In I, 6/7 wordt van een ongenoemde geciteerd, dat

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Evangelie en Wet

Ze was opgegroeid in een streek van Friesland, waar een keihard Modernisme onbetwist heerschappij voerde. De kerk had ze niet anders gezien dan op een hemelvaartsdag. Dat was de enige keer — voorzover zij zich later herinnerde — dat ze een kerkdienst had bijgewoond. De dominee, bekend schoonvader van een nog meer bekend socialistisch voorvechter — had aan haar en enkele andere kinderen onder het geringe gehoor ook bijzondere aandacht geschonken. Dat herinnerde zij zich later nog wel. En ze had er, als ze in die latere tijd in de Gereformeerde kerk zat, vaak aan gedacht, wanneer die Gereformeerde dominee glad over alle kinderhoofdjes had heengepreekt. Dan moest ze vaak denken aan het woord van de Heiland: „de kinderen der wereld zijn voorzichtiger in hun geslacht dan de kinderen des lichts.“

Want die oude dominee was op die hemelvaarts-morgen „voorzichtig“ geweest. En met kwistige hand had hij het onkruid gezaaid in de harten van die kindertjes onder de kansel, „Kinderen“ — zo had hij ongeveer gezegd — „kinderen, als jullie met een bal speelt, en jullie de bal omhoog gooit, dan valt die bal altoos weer naar beneden. Dat is trouwens met alle dingen zo. Dat is de zwaartekracht. Alles valt. Een mens ook. Een mens kan wel naar beneden vallen, maar een mens kan niet van de aarde naar boven gaan. Dat weten jullie wel. En daarom is het ook niet wáár, dat de Heere Jezus van de aarde is opgevaren naar de hemel. Dat te denken is bijgeloof.....“

Dát herinnerde ze zich later nog van die preek.

En dat zaad droeg vrucht.

Aan wonderen geloofde ze niet..

Zo groeide ze op.

In die keiharde moderne omgeving.

Onder mensen, die hard waren, ook voor haar.

Veel liefde heeft ze als kind en als meisje niet gekend.

Tot dat Gods liefde haar zocht.

Er kwamen mannen en vrouwen in haar dorp, die het Evangelie predikten. Ze meende later, dat het iets van het Leger des Heils was geweest. Hoe het zij — bij het Leger is ze nooit gekomen, maar het heil kwam wel tot haar. Een van die mannen sprak over de liefde van God. En over de liefde van de Heere Jezus Christus, die, om ons te redden, de hemel verliet. Dat greep haar. En zij gaf er acht op. En bewaarde die woorden in haar hart. Ze begeerde de Heere Jezus te leren kennen. Daarvoor moest ze echter in de kerk op haar dorpje niet zijn. Dat wist zij wel. Daarom las zij maar in de Bijbel.

Veel begreep zij er niet van.

Maar ze hield aan in het lezen.

Zocht vooral naar één ding: wat je nu doen moest om de Heere Jezus te dienen. Daarnaast dorstte haar bekeerd hart.

Want bekeerd was ze.

Al wist ze dat zelve nog niet.

Het Evangelie van de liefde Gods had haar getrokken uit de duisternis tot het licht. Ze was bekeerd tot de opperste Herder onzer zielen.

Als de mensen haar op dat punt hadden moeten „testen“ had ze vast op alle punten, die ons te weten nodig zijn, onvoldoende gekregen. En ze had ook de bekering nog wel van node. Want ze had niet alleen een scherp verstand, ze had ook een scherpe tong, een, die ze ook duchtig roerde. Maar de vraag liet haar niet los: wat moet ik dóen?

Tot ze op zekere dag het Woord Gods las in 1 Petrus 3: „Want wie het leven wil liefhebben en goede dagen zien, die stille zijn tong van het kwade, en zijn lippen, dat zij geen bedrog spreken; die wijke af van het kwade en doe het goede, die zoeken de vrede en jage die na“.

Toen wist ze het.

Daar begon toen het weten, hoe groot haar zonden en ellende waren, daar begon het jagen naar de verlossing, die in Christus Jezus is, daar zette het nieuwe leven in.

De goede Herder heeft haar verder geleid.

Haar op een andere plaats gebracht in de gemeenschap Zijner Christelijke Kerk.

Ik heb haar gekend toen ze oud was.

Vele baren en vele golven waren over haar heen gegaan.

Maar haar woorden waren altoos in aangenaamheid. Met zout besprengd.

Ik moet vaak aan haar denken als ik stuit op de kwestie van Wet en Evangelie.

Is het toch: Evangelie en Wet?

D. E. C.

„gezien onder het gezichtspunt der Goddelijke verkiezing er geen afval is, maar gelet op onze roeping is er wel afval“. Daaruit wordt dan geconcludeerd, dat „volgens deze voorstelling“ (van de ongenoemde) „de Schrift ons enerzijds leert, dat er geen afval der heiligen is, maar anderzijds, dat wedergeborenen kunnen afvallen en verloren gaan“. Dat is natuurlijk een valse conclusie. Want de lezers van dr de Bondt-de Weggemans denken natuurlijk hierbij aan wedergeboorte in Kuyperiaanse zin. Maar de ongenoemde schrijver dacht aan wat anders. Daarom zet hij ook: „gelet op onze roeping“. Men moet ook (juist!) ongenoemden eerlijk citeren. En zouden de

H.H. de B.-W. willen tegenwerpen, dat de ongenoemde schrijver vooraf gezegd had: „dat wij in het verbond wedergeboren zijn”, dan moet een exegeet bedenken, dat „wedergeboorte” hier natuurlijk iets anders betekent dan bij Kuypers de Bondt-Weggemans. Waarom dan ook Greijdanus (Komm. I P. 1: 3) bij 1 Petrus 1: 3 aantekent: dat de opstanding (van Christus) als destijds geschiedende, a.h.w. zichtbare, gebeurtenis voor de discipelen TOEN WEL het middel was tot HUNNE overvoering uit wanhoopsdood in een blijde, krachtig-hopend leven” (waren ze nog niet wedergeboren in kuypersiaanse zin?? K. S.), evenals NU DE PREDIKING des Woords en VAN die opstanding middellijk doet overgaan uit de dood in het leven”. I, 23; 1 Cor. 4: 15; Jac. 1: 18, 21, enz.”. K. S.

Orgel-offer

Er is me gevraagd, of soms het oude orgel nu te koop was; vermoedelijk zullen wel enkele kleine gemeenten denken: iets voor ons? Maar het nieuwe orgel staat in de aula, die niet altijd toegankelijk is; en het is geen speelgoed, maar dient voor serieuze gebruik, vooral voor studie; het wordt alleen toevertrouwd aan wie er mee kan omgaan. M.a.w.: het oude orgel blijft in gebruik voor allerlei vergaderingen; we zijn nog geen luxe-mensen, wij hier in Kampen. Anders zou er graag een of andere kleine gemeente mee goed kunnen worden. Ik schrijf dit maar even, om geen verwachtingen te wekken, die niet te vervullen zouden zijn.

En nu onze lijst. Reeds voordat de copie van verleden week Kampen had verlaten was er een nieuwe bijdrage: H. P. v. H. te H. schonk f 1.— plus een hartelijke brief. De Woensdagmorgen: complete verrassing. In één ruk f 155.— erbij. Aldus: J. A. S. te N. f 1.—; fam. K. D. te B. f 1.— („een vrolijke noot voor orgel”); mevr. A. v. d. B.-v. A. te B. f 2.—; J. de W. te R. f 1.—; B. G. te S. f 5.— („nu nog een lector voor kerkmuziek”, maar daar moeten we maar wat mee wachten.....); W. H. te G. f 2.50 („voor het 'erlangen' van een orgel”; — wat heeft die broeder goed gelezen!); N. N. te L. (giro nr. 79) f 5.— (gecombineerde bijdrage); J. H. A. te L. f 5.— („musicaliter”); J. W. L. te L. f 10.— (met goede wensen voor dominees, ook met „zachte ogen”); Ir. J. M. te E. f 10.— (met wens voor „musikale” dominees); H. K. te H. f 1.—; Mij. „Nehin” te A. f 100.—; L. W. L. te L. f 2.50; W. A. M. te E. f 2.50; K. H. te G. f 4.—; M. W. F. te R.-Z. f 2.50. Dat allemaal op één morgen. Wat een plezier..... soms denk je: er moest veel meer „gebedeld” worden: als er wat goeds te doen is, zijn de mensen ineens weer gelukkig.....

De Donderdagmorgen: in één keer f 8.—. Alzo: P. F. R. te H. f 2.50; J. B. te O. („een stukje hout voor 't orgel”) f 1.—; W. R. te V. („t is maar een 'zachte harp’, maar we halen 'de subbas' wel”) f 1.—; J. K. te G. (wie ik danken moge voor zijn bijschrift, dat me verblijdde) f 2.50; C. V. te E. f 1.—.

De Vrijdagmorgen: aanwinst van f 28.—. De helpers waren ditmaal G. S. te R.-Z. met f 2.50 (die de gereformeerde koren zal opwekken; dat is dan ook familie van orgelmensen); E. V. te L. (vaste „Idant”) met f 5.—; C. v. D. te B. („n beetje muziek mag er wel bij”) met f 10.—; N. N. te R.-W. (bijlet nr. 23) f 1.—; een bijlet, nr. 17, waarop naam en adres waren voorgedrukt, wat ik opvat als een verzoek om N. N. te schrijven (post L.) f 1.—; „Union” te A. in opdracht van H. L. B. te H. f 5.—; B. J. v. P. te M. f 1.—; G. v. B. te B. f 2.50.

De Zaterdagmorgen in één f 38.50 geogst. De schoven kwamen van: J. v. O. J.J.zn te D. f 10.—; D. G. H. te R. f 2.50; H. M. C. te L. f 10.—; H. K. te A. f 5.—; B.-kwadraat f 10.—; J. G. te M. f 1.—.

Deze keer sluit ik op Zaterdagmorgen af. We hebben dus mogen ontvangen deze week f 230.50.

Stand vorige week: f 137.50. Op het ogenblik dus ontvangen: f 137.50 + f 230.50 = f 368.—.

„O Heilmlichkeit ohne Geheimnis, o Häufung der Auskünfte! Es, es, es!” zegt Martin Buber. Misschien kunt u er ook in komen.

Hoe dit zij, hartelijk bedankt. De volgende even welkom.

Met beste groet.

K. SCHILDER, Giro 127278.

Dr PAUL TOURNIER,

Christelijke geneeskunst en Buchman-beweging (IV)

Voor ik overga tot een wat meer kritische bespreking van het voorgaande, wil ik echter eerst nog aan Tournier vragen, of hij er wel zeker van is, dat, wat hemzelf en zijn patient, in het „stille-tijd-houden” te binnen komt, werkelijk openbaringen en opdrachten van God zijn, en niet maar slechts menselijke invallen.

Hierover uit Tournier zich wisselend. Het ene moment spreekt hij dienaangaande zeer positief, maar op een andere pagina acht hij twijfel op zijn minst gerechtvaardigd. Ten eerste verlegt hij de zekerheid hieromtrent naar het type-patient, dat hij voor zich heeft.

Hij hoort zelf natuurlijk tot de „intellectuelen” en van hen zegt hij b.v.: „Intellectuelen hebben met het stil-zijn de meeste moeite. Zij raken aan het twijfelen en vragen zich af, of hun gedachten werkelijk van God afkomstig zijn; terwijl bijvoorbeeld een werkmans alles, wat hem voor de geest komt, direct opschrijft. Hij merkt daarna, dat het zo waar, zo op de man af, zo overtuigend is, dat hij er niet aan twijfelen kan of het van God komt” (R. T., 255).

Gewoonlijk spreekt Tournier zeer positief. Ik citeerde U reeds het gesprek met „patient Benjamin”; hoe Tournier hem een recept-blocnote gaf, en hem zei: „God zal u zeggen, wat u doen moet. Wij zullen samen naar Hem luisteren, en u moet opschrijven, wat Hij (God) u zeggen zal”.

Typisch is ook het volgende, dat Tournier schrijft: „Doch hoe kan men bevelen van God ontvangen, als men toch nooit zeker weet, dat men zich niet vergist? Het is meermalen voorgekomen, dat iemand tot mij kwam en zei: „Ik heb uw boek gelezen en nu heb ik getracht stille tijd te houden. Maar ik heb geen enkele van die Goddelijke ingevingen of leidingen gekregen waar u van spreekt; hoe moet ik dat gedaan krijgen?” Ik heb hem tot zijn troost geantwoord, dat, toen ik voor 't eerst een uur besteed had om duidelijk te weten te komen, wat God van mij wilde, ik dezelfde teleurstelling en moeilijkheden had doorgemaakt. Hoe ik het gevoel had gehad, dat ik niets anders dan mijn eigen gedachten had opgeschreven, en wat voor armzalige gedachten! Dingen, die ik me herinnerde uit preken of uit boeken. Maar toen ik mijn notitieboekje dichtdeed was mij een bepaalde gedachte ingevallen, nl. dat ik moest voortgaan met dagelijks ruimschoots stille tijd te houden, ook al wist ik niet goed, hoe ik dat moest doen. En onmiddellijk heb ik toen daarbij gedacht, dat dit denkbeeld van God moest komen” (T. G., 208).

Op andere bladzijden stemt Tournier echter het onzekere van dit alles duidelijk toe. Hij verhaalt b.v.: „Onlangs sprak ik een wijsgeer met wie ik bevriend ben. „Ik ben helemaal geen scepticus of rationalist”, zei hij. „Ik geloof, dat God soms tot een mens kan spreken en dat dit hier op aarde het meeste waard is”. „Maar”, zo voegde hij er aan toe, „hoe kan men er zeker van zijn, dat deze of gene gedachte of inspiratie of roepstem van God komt?” En dan antwoordt Tournier: „Op deze vraag is mijns inziens maar één eerlijk antwoord mogelijk: „Daar is men nooit zeker van”. De mensen vergissen zich honderd keer, duizend keer, tienduizend keer met betrekking tot de vraag wat God van hen wil. Honderd keer, duizend keer, tienduizend keer h o u d e n

ze hun eigen verlangens voor een goddelijke roepstem” (T. G., 193).

Weer op een andere plaats zegt Tournier: „Wanneer men gelooft, dat een denkbeeld waar en goed is; of als men denkt, dat het van God komt, dan komt het daarom nog niet werkelijk van Hem. Wij lopen elk ogenblik gevaar op de een of andere manier het slachtoffer te worden van de geweldige macht der suggestie” (T. G., 190). En ook: „Er blijft ongetwijfeld steeds een element van onzekerheid bestaan ten aanzien van elke inspiratie die men van God heeft ontvangen” (T. G., 273).

Ik geloof, dat Tournier hier eerlijk zegt, waar het op staat, en dat wij hem hieraan moeten houden. Maar hij gaat weer de andere kant op, als hij zegt: „Overigens wordt het ons meestal de volgende dag wel duidelijk of zulk een aanwijzing van God is geweest of dat ze van onszelf kwam!” (T. G., 215).

Vragen we nu: wat van dit alles te denken?

Dan wil ik allereerst memoreren, dat Tournier zo vrijuit met zijn patienten over Christus spreekt. Wel zagen we, dat de overgrote massa van hen eveneens mensen van de Buchman-beweging zijn, die juist hem voor hun moeilijkheden opzoeken, omdat hij eensgezind met hen is. Dit echter in het oog houdende, moeten we constateren, dat vele van die patienten geestelijk behoorlijk aan lager wal gekomen waren; en..... dat hij maar met hen over Christus spréék! Ze op Hem wijst, als op de bron, waaruit hun genezing moest voortkomen! Tournier zegt toch maar, en brengt het ook in toepassing: „Het is heus geen kleinigheid om tegen de zonde te vechten! Het is niet voldoende de wereld aan te sporen zich te verbeteren, haar te laten zien wat haar fouten haar kosten, op de zedelijke achteruitgang van deze tijd te wijzen en knappe artikelen te schrijven over de geldzucht, die zich van veel medici heeft meester gemaakt. Men onderschat de macht van de zonde, als men bedenkt, dat een paar ter zake dienende boeken hier de oplossing brengen. Geen macht is in staat de zonde te bedwingen dan die van Jezus Christus. De enige weg voor een waarachtige levensverandering is daarom: iemand, door het stil zijn voor God, te brengen tot een persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus” (R. T., 217).

We moeten toestemmen (al zijn we het niet met alles eens en al zou er over die „persoonlijke ontmoeting met Jezus Christus” heel wat te zeggen zijn!); hier zegt Tournier verschillende rake dingen! Waaruit ook wij heus wel een en ander kunnen en mogen leren!

Verder zagen we, hoe Tournier zich elke morgen op zijn werk voorbereidt; o.a. door in de Bijbel te lezen! Zeker, dat Bijbel lezen vormt een onderdeel van zijn „stille-tijd” houden. En ik wil geen ogenblik zulk een „stille-tijd”-houden (in Buchmanniaanse zin nl.) verdedigen. Zeker niet, als we daarbij horen van „goddelijke openbaringen” en „opdrachten”. Maar..... zoals wij ons werk vaak verrichten, is evenmin goed te keuren. Tournier kwam er pas toe „stille-tijd” te gaan

Brieven uit Ngabang

Hoewel deze brieven in eerdere instantie geschreven zijn voor de jeugd, die meewerkt voor het werk der vereniging Meschobor, meent het bestuur toch, dat de inhoud van deze brieven zo belangrijk is en zo'n goede kijk geeft op het leven en werken van onze mensen op West-Borneo, dat wij een grotere lezerskring moeten zoeken. We verwachten dan ook, dat niet alleen de jeugd onzer kerken, maar elk meelevend lid dezer kerken van deze brieven uit Ngabang zal genieten, en laten hier de eerste volgen:

Toen het bestuur van „Meschobor” ons naar Borneo liet gaan, kreeg ik twee opdrachten mee: 1. Christelijk onderwijs te geven en 2. de Daja-talen te bestuderen. Daar we nog geen school hebben — er zijn heel veel moeilijkheden te overwinnen om hier een huis en een school te bouwen — ben ik maar vast met die tweede taak begonnen.

Er zijn op Borneo ongeveer anderhalf miljoen Daja's, die door hun onderlinge verschillen in lichaamsbouw, talen en afstamming tot vijf grote stamverbanden te verenigen zijn. Maar elk stamverband omvat weer vele stammen en stammetjes, totaal ruim 260, die haast even zoveel talen spreken. Gelukkig is het verschil niet altijd groot, zodat iemand, die één Daja-taal kent, zich vaak tot ver in de omgeving kan redden.

In het gebied, waar de Kerk van Groningen met

andere gemeenten het Evangelie wil doen verkondigen, worden vijf nogal uiteenlopende talen gebruikt, nl. het Pantu, het Manjuké, het Balantian, het Lara en het Aju.

Dat Lara wordt ook gebruikt, zij het hier en daar met dialectische verschillen, in het gebied, dat de Kerk van Drachten door Ds Agema laat bearbeiten. Dat is wel het moeilijkste van het vijftal. Deze taal heeft nl. een heel andere zinsbouw dan de overige talen en dan het Maleis.

Er zijn hier vroeger, evenals bij ons in Europa, volksverhuizingen geweest, zodat tal van stammen een beetje door elkaar wonen. Wie b.v. van Ngabang over Ngedang en Ambarang naar Limau reist, kan eerst terecht met het Pantu, vervolgens met het Aju en dan weer met het Pantu, terwijl de volgende dorpen het Balantian spreken. Wanneer nu straks onze zendingen op stap gaan, zullen ze wel van de Here Jezus kunnen vertellen in het Maleis, maar dat wordt door de meeste mensen in de kampong niet begrepen. Ter verduidelijking zal men dus moeten vertellen in hun eigen taal. Nu kunnen onze a.s. zendingen die talen in Nederland niet leren en daarom verzamelen we nu vast vele woorden en uitdrukkingen en vertalen we vast de Evangelie-beschrijvingen, zodat alle toekomstige werkers die talen kunnen bestuderen.

De beste manier is natuurlijk: spreken en luisteren. Daar is nogal wat moed voor nodig. Maar het is zo grappig als je merkt, dat zo'n pas geleerd woord werkelijk door de mensen begrepen wordt. Als je op school Frans leert, en je komt eens met een Franse

man in aanraking, dan is het altijd weer leuk te ontdekken, dat ze die rare woorden nu ook werkelijk gebruiken. Daar moet je aan wennen. Dan gaat zo'n taal al wat voor je leven.

En nu ga ik nog iets moeilijks zeggen: De mensen over de gehele aarde trachten hun diepste gevoelens te uiten door hun taal. Het hangt er nu maar van af, hoe een mens een of andere zaak bekijkt. Bijvoorbeeld:

Ik heb hier het uitzicht op een waslijn. D r o o g - lijn zegt een ander. Best, ik denk dus aan het wasgoed en die ander denkt aan het drogen daarvan. De een denkt bij het zien van een voorwerp aan de stof, waar het van gemaakt is, de ander aan het werk, dat er mee gedaan kan worden en een derde denkt aan de vorm of de kleur. Zo ontstaan soms in één taal verschillende namen voor dezelfde zaak. Er zijn mensen, die menen, dat zo ongeveer de spraakverwarring tot stand kwam. Wie niet alle „zienswijzen” kent, begrijpt de anderen niet. Verwarring. Maar wie dit eenmaal inziet, zal nooit meer zeggen: „wat een gek woord is dat”, want er was heus wel een reden voor, om dat woord te gebruiken. Maar nu begrijpt u ook wel, dat alleen wie een andere taal GOED kent, ook andere mensen GOED kan begrijpen. En dat begrijpen legt een zekere band, geeft wat vertrouwen, doet de mensen beter naar je luisteren; zie maar eens in Handelingen 22: 2. En dat hebben we nodig.

Ik moet nog iets moeilijks vertellen, maar wat heel mooi is.

De Bijbel behandelt soms heel moeilijke onderwerpen, maar is het u wel eens opgevallen, dat toch de

houden zouden wij er tot de naar d Melchischiet Bijbel ik voel ik voel er een met de doen v die he niet g voeten „het e

Daar zien v schuld Tourni creet” dalen, nadruk de con maken 241).

Ik leren, algeme onze n kwaan „we z toe”; z o n d men w zouden dan ze al wat „als m bidden er een al: ve Omdat ben, d „even” denis” deren over o werk? christe den v moeter ken, o overdé Maa over l „opge Zek van d ziekte: op he de sel nen h evene delijk mijn z zeer t zonde gevoel

meest worde zaak missel bidder Bijbel nu o heb h het M tiger voor zen u moet nere : b.v. li figuur omsch ten d gesch hebt v wel, v net a ik zo's ik naa met z wat d moet op één ik die eens t dan is